

TORONTÁI

Ára: Szerkesztőőség és kiadóhivatal:
Vel. Bećskerek, Obilityeva (Zápolya) u. 1
75
Telefonszámok:
Szerkesztőőség 281 Kiadóhivatal 2
para Sűrgőnycim: Torontál, Veliki Bećskerek

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő:
Dr. MARA JENŐ

Az előfizetés ára:
Egész ővre . 180 D | Negyedővre . 45 D
Félévre . . . 90 D | Havonta . . . 15 D
Hirdetések díjszabás szerin
Megjelenik naponra délben

Ára:
75
para

A magyarság

választójogáért folytatott küzdelemben érdekes és biztató tünet Protity Sztójának a „Radikal”-ban megjelent kemény hangú cikke, amelyben válaszolva a Magyar Párt memorandumára, őles szavakkal ítéli el azt a rendszert, amely indokolatlanul, titkos rendelettel, az őlampolgárok százezreit fosztja meg a választójogtól. Biztató ez a tünet azért, mert a politikai szervezethez tömörűlt magyarság első ténykedése ily előkelő helyről váltott ki erős visszhangot és biztató azért is, mert a magyarság jogos küzdelme immár nem látszik céltalannak, mert az őlső nekiindulás nyomán már is kisarjadzott a remény, hogy rövid időn belül az őllami őlet vezetőiben is felülkerekedik a jobb belátás arra nézve, hogy az őrszág értékes, politikailag iskolázott, alkotásra kész polgáresoportját holt tömegként tovább kezelni nem lehet.

Ilyen auspiciumok mellett készül a Magyar Párt elnöki tanácsa megalkulása őta őlső űlőését a napokban megtartani. A Magyar Párt egyelőre szilárd alap nélkül, a őtőben tapogatódzva, halad előre őletatján, mert poitikai őletének legfontosabb tényezője, a választójog nélkül, minden lépése csak bizonytalan botorkálás lehet. De kétséget sem szenved, hogy ebből a felemás állapotból rövidesen ki fog kerűlni. A magyarság keményen, meg nem alkuvó szilárdsággal, igazának teljes tudatában ki fogja vinni a választójogot. Nem lehet egy őrszágban a politikai jogtalanság állapotát tartóssá tenni, nem lehet egy törekvő, az őrszág jólétét emelni akaró néptömeget az őrszág közűgyeitől allandóan távol tartani; nem lehet az, hogy rólunk és nélkülünk törtéjék intézkedés számos őly kérdésben, amelyben a mi őletűnk, vagyonűnk, iskoláűnk és ezer más feltett javainkról van szó.

Protity Sztóján és vele együtt bizonyára sok más világosan gondolkodó őlme fel tudja mérni azt az erkőlesi kárt, amely a jogfosztó rendelettel, amely tovább is őket akar verni az őrszág egyenrangúaknak mondott, de a valóságban őlesen osztályozott polgárai között. Mert csak kicsinyes és rövidlátó politika lehet az, amely elhűsz, hogy az őrszág újjáépítése s a jobb jövő felé való megindulás a milliókra rugó nemzetiségi polgárok nélkül is lehetséges. A külső béke őldása mellett meg kell teremteni a belső békét is, az őrszág őldogulása felé törekvő frontot egységessé kell

tenni. Ezért nem szabad tovább tűrsni azt az állapotot, amelyben az őrszág jelentékeny alkotó erőket nélkülöz a hatalmas feladatainak megvalósításánál, ezért kell sűrgősen belevonni az őllami őletbe azokat az energiákat, amelyeket eddig a rövidlátó őllami vezetős őly könnyelműen nélkülözni akart.

A választójog az a szó, amellyel az eddig némaságra kárhóztatott magyarság ővek hosszú hallgatása után megszólalni fog. A választójog a politikai magyarság őletereje, amely nélkül létezése csak látszat, tette csak gesztus, véleménynyilvánítása csak halk suttogás. A magyarság gondosan elkészített programűjában őlesen körvonalazta azt a demokratikus, modern őllam-

hoz méltó programűját, amelyért a választójog segítségével sikra akar szállni. Ennek a nagyvonalu, őgazi liberalizmusú ől áthatott programűnak megvalósításáért valóban érdemes volna a kivívásához szükséges választójogot a magyarságnak mielőbb megadni és ezzel együtt gyökeresen megváltoztatni azt az őldatlan politikát, amely egyik kezével kajánul elveszi azt, amit a másikkal, az alkotmány alaptörvényében megadott.

Ideje volna végre az őgazi, bećs együttműködés politikájára rátérni, megteremteni a belső béke munka lehetőségeit, az őgazi polgári jogegyenlőséget és ezzel együtt egy új, szebb, biztatóbb jövőűnek alapűit lerakni.

A kumanovoi győzelem évfordulója.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, okt. 23.

A kumanovoi győzedelmes esete évfordulója alkalmaival rendezendő őnnepségekre lázasan készülődik az őrszág, különösen pedig a főváros: Beograd. Ma őjjel indították el az őlső különvonatot a beogradi fővasútállomásra, mely a kormány tagűit és a képviselőket szállítja és a többi rendkűvűli vonat, amely a hivatalos vendégeket és a lakosság százait viszi a nagy őnnepségek színhelyére.

A komor ősz őidőjárás dacára is, ma őnnepi külsőt vett fel Beograd. Az őtűek szokatlanul őlőnek voltak és az őnnepi hangulatot nagyban fokozták a lezárt őzletek s a házak falait díszító zászlók és szőnyegek.

A beogradi lapok a rendesen nagyobb terjedelemben, képes mellékletekkel jelentek meg, amelyek cikkeket és képeket közöltek a nagy eseményből, amelynek az évfordulóját őnnepi most az őrszág. Az 1912. ővi

októberi harcok főbb mozzanatait megrázó színekkel őesetelik, részletesen kitérve egyes hadvezérek hősi tetteire, amelyekkel hozzájárultak a nagy ősszeesapás teljes győzedelmének őlősegítésére. A kumanovoi nagy győzelem nemcsak a szerb hadsereg kitűnő erőpróbája volt, hanem Dőlszerbiának Szerbiához való őcsatlósását eredményezte s őgy kétszeresen nagy eseménye a szerb történelemnek.

Aleksander király Mária királynival ma ődvári vonaton az őnnepségek színhelyére utazott. Őfelségűket Pasity miniszterelnök, Beograd közűsętanácsának az őlnőke és Zeesevity tábornok a Duna divízió parancsnoka kísérte ki.

Ma reggel érkezett Beogradba Csehszlovákia küldöttsége. A deputáció este utazik tovább Dőlszerbiába. Cseesek tábornok, a cseh hadsereg főparancsnokának és Quappil vezérkari százados, hadűgyminiszteri adjutáns vezetésével. A küldöttséggel megy Melihor alvezredes, beogradi csehszlovákiai katonai attasé is.

TŐZSDE

Október 23

Beograd. (Zárlat.) London 27150, Páris 444, Newyork 60, Genf 1075, Szaloniki 157, Milano 249, Prága 250, Berlin 142, Wien 0081, Bukarest 3880, Szófia 41, Budapest 243.

Zürich. (Zárlat.) Devizák: Berlin 01375, Newyork 548, Páris 3995, Milano 2275, Prág 1795, Budapest 02175, Zagreb 240, Bukarest 342, Varsó 00450, Wien 0072, Osztrák korona 0078.

Budapest (Zárlat.) Francia frank 188—193, Márka 607—700, Lengyel márka 24—26, Hollandi forint 988—1000.

Németország pénzügyi katasztrófája.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Wien, okt. 23.

A német politikusok és pénzemberek mindezeideig azt hitték, hogy a márka megmenthető. Ez a remény most szűttoszlott. Ma már az a meggyőződés, hogy a márka végleg elveszett. A német valuta katasztrófája gyorsabb, mint annakidején az osztrák koronaé volt. Szombaton Berlinben fekete nap volt. A dollár a tőzsdén a magánforgalomban négyezernegyszázról haterzerre, az osztrák korona pedig 5-80-ra emelkedett. Az egész őrszágban érezhető a pénzühiány. A birodalmi bank naponta három-négy milliárdnyi bankjegyet hoz forgalomba. A szükségletet őgy sem tudják fedezni.

Wirth kancellár kijelentése szerint ma mindenkit az őzgat, hogyan jut ki a világ és Németország a mostani szorult helyzetből. A pánik azonban indokolatlan. A pénz őlőértékűlenedése miatt Németországban nem kell zavargásoktól tartani. A nép beletörődik a változatlanságba és dolgozni fog, hogy újjáépítse azt, ami összeomlott.

Berlin, okt. 23.

Berlini jelentések szerint Németországban ma ugyanaz a pánikszőrű hangulat uralkodik, mint Ausztriában a korona katasztrófája idején. Az árak fektelenül emelkednek.

Egyetlenkedések a földmives-párt körében.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, okt. 23.

A kumanovoi győzelem őnnepségei és a prágai őnnepűyek folytán újra őcsend őllott be a politikai őletben. A képviselők nagy része elutazott Beogradból, a tegnapi este kűlönvonattal pedig őltávoztak a kormány tagűit is. Beogradban mind őssze két miniszter maradt, dr. Niněsity Momesiló és Timotievity Koszta.

A politikai őlet egyetlen eseménye a földmives-párt főbizottságának tegnapi űlése volt, amelyen a párt tagűit között őlmerűlt nézeteltérések és egyetlenkedések kerűltek szőnyegre. Hosszu vita után az a nézet merűlt fel, hogy a pártegységűget minden áron fenn kell tartani.

A cseh-magyar gazdasági tárgyalások.

Budapest, okt. 23.

A csehszlovák-magyar gazdasági tárgyalások simán folynak. A huszonöt pontból álló kereskedelmi szerződésnek eddig tizenhat pontját már letárgyalták. A vasárnapot a csehszlovák vendégek a Balatonnál töltötték.

Wodianer Rezső rendkívüli követ, aki magyar részről a tárgyalásokat vezeti, a sajtó képviselőinek kijelentette, hogy a tárgyalások kitünően mederben folynak.

Politikai rendezvényszokpljában.

Beograd, okt. 23.

Az athéni kormány táviratot küldött az SHS kormánynak, amelyben Politisz görög miniszterelnök felkéri Ninesityt, hogy fontos ügyek megbeszélésére adjon falálkozást. A találkozó helyéül a miniszterelnök Szokpljét vagy Szalonikót ajánlja.

Ninesity külügyminiszter Passityval való hosszú tanácskozás után azt a választ küldte Politisznek, hogy elvben beleegyeznek a találkozóba, melyet Szokpljében kíván megtartani. A megbeszélés idejét a távirat nem említi, valószínű azonban, hogy az értekezlet a kumanovói ünnepségek után lesz.

Politikai körökben azt állítják, hogy Görögország szorosabb kontaktusba akar jönni Jugoszláviával s a szokpljei konferencia csak tisztán tanácskozási jelleggel bír. Illetékes helyen a konferenciát a görögök részéről a luganoi béketárgyalások előkészítésével hozzák kapcsolatba. Egyesek szerint erről szó sincs s a megbeszélés csupán a Kis-ázsiaiából elmenekült görögök ellátására vonatkozik.

Sport

MTK—Rapid = 5:1 (2:1). A budapesti vasárnapi sportesemények homlokterében a két főváros bajnoksapatának a találkozója volt. Az osztrákok dédelgetett kedvence, a Rapid ezúttal súlyos vereséget szenvedett a briliáns formát játszó MTK ellenében. Az MTK-ban játszott a sérüléseiből felépült Orth is, aki kolosszális játékkal nagyban hozzájárult eme nagy goaldifferenciájú győzelemhez, amennyiben egymaga három goalt rugott.

Az első féldobben a Rapid méltó ellenfélnek bizonyult. A 6. percben Orth bombaszerű lövéssel megszerzi a vezetést. A Rapid rövidesen kiegyenlít. A 37. percben Siklóssy megszerzi az MTK-nak a második goalt.

A második féldobben a Rapid teljesen visszaesik. A 2. percben kornerből Orth, a 31. percben szintén Orth, a 42. percben Molnár szaporítja a goalok számát ötre. A Rapidnak főleg a fedezetsora s a védelme mondott csődöt.

I. oszt. eredmények:

KAC—VAC = 1:1 (0:0).

FTC—Zugló = 2:0 (1:0).

Vasas—MAFC = 2:1.

III. ker. — Törekvés = 2:1 (1:0).

Nagy meglepetés.

Vajjon eljutok-e még valaha Bécsbe.

Wien, okt. 23.

A wieni elsőkerületi bíróság rövidesen letárgyalja Károly volt király hagyatéki ügyét. A tárgyalás alapja az 1917-ik évben Badenben készült végrendelet, amely szerint Ottó trónörökös a magánvagyonból egyszólván kizáratik, mert részállt volna a korona és mérhetetlen családi vagyon. A hagyatéki ügyben Zita volt királyné a gyám és Miksa főherceg a végrehajtó. A király magánvagyonát akkoriban tizenegy millió koronát tett ki, a mely a Phönix wieni életbiztosító társaságnál volt elhelyezve.

Károly volt király Madeirában új végrendeletet készített. Ebben politika hitvallást is tesz. A családjának kötelességévé teszi a magyar koronáért való küzdelmet. A feljegyzések szerint a Szent István koronájának a megszerzését az első lépésnek tekintette a volt monarchia visszaállítását illetően. Fiának kötelességévé tette, hogyha felnő, folytassa a munkát, hogy a Habsburgok uralma a Duna mellett feltámadjon. Ugyanezen végrendeletben hibáit is bevallja. Felemlíti, hogy az összeomláskor nem viselkedett férfiasan. Később néhány rossz tanács-

ado rábeszélésének lett az áldozata, amikor a két magyarországi kirándulásra szánta magát. Andrásy, Graz és főleg Apponyról az elismerés hangján szólnak a volt király feljegyzései. Magyarországi utjából leírja azt a részt, amikor Tata-tévérosban elfogták és Tihanyban fogva tartották. Érdekes a feljegyzések az a része, ahol Károly Horthy kormányzó szembehelyezkedéséről ír. Károly kijelenti, hogy ezért nem tart haragot, mert a kormányzó külpolitikai kényszer hatása alatt cselekedett úgy. Ugyanott hangsúlyozza, hogy a Budapest elleni bevonulása már akkor hiúsult meg, amikor az entente a bevonulás ellen megküldötte a tiltakozását.

Az osztrák újságokat olvasva, azt jegyezte a naplójába:

— Szegény bécsiek! Miért nem hallgattam Erdődyre? Hogyha a Ringstrassen végighajtatam volna a trónörökössel, egész Bécs ünnepelt volna.

A legutolsó feljegyzés a volt király halála előtti napon történt és így szól:

— Vajjon eljutok-e még valaha Bécsbe!

HIREK

Felhívás a szülőkhöz.

Felkértnék mindazon szülők, kiknek gyermekei a helybeli főgimnázium I., III. és VII. osztályainak megszüntetése folytán iskola nélkül maradtak, hogy ma, kedden délután 4 órakor a Kaszinó éttermében megbeszélésre összejönni sziveskedjenek.

Eljegyzés. Edelmann Aranka Veliki Beeskerek. Issacovitch Avram Beograd, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Ünnepel Beeskerek. A kumanovói esata évfordulóját Beeskerek városa is megünnepli. A várost ma fellobogózzák, az ablakokat pedig feldíszítik. Az iskolákban szünetel a tanítás. Az üzletek délelőtt 10 órától az egész napon át zárva tartandók. Elelmiszert és fűszerüzletek este 6 órakor kinyithatják üzleteiket. A gyárakban, ipari üzemekben csak délelőtt 10 és 12 óra között szünetel a munka. Az ünnep alkalmából az összes helybeli templomokban hálaadó diszistentiszteletet mondanak.

A rejtélyes haláleset bonyolódik. Beogradból jelenti tudósítónk: A napokban történt, hogy Majdanovity Milán beogradi tisztviselő a novisadi közórházban meglátogatta Gyorgyevity Milorad beogradi mérnöknek feleségét. Alig hagyta el Majdanovity a betegszobát, a lépcsőn hirtelen rosszul lett, összeesett és néhány pere múlva meghalt. Mivel elhalálása roppant gyanus körülmények között történt, a novisadi rendőrség megkeresésére a beogradi rendőrség tegnap letartóztatta Gyorgyevity Milorad építésügyi minisztériumbeli mérnököt és feleségét.

Uj rend az utazási igazolványok körül. A rendőrség közli velünk, hogy a jövőben csak délután 3 és 5 óra között állít ki utazási célokra személyazonossági igazolványt.

Nem vagyok

tulságosan prüd, de mikor vasárnap délután a két nagyceska lányommal megnéztem a színházban a „Warum get's denn jetzt“ c. korszakalkotó darabot és egész légió fiatal leányt és fiút láttam a nézőközönség soraiban — nagyot gondolkodtam. A ma világában, amikor tekintély amugy se igen van, kissé talán mégis sok, hogy mint a kulturális fejlődés fokát állítsunk oda gyerekek elé nézni valónak egy selejtes orfeondarabot, ahol minden egy táncosnő víganója körül forog. Ahol az apa házasságot tör, a mama próbálgatja, a leány ugyanazt csinálja. Ahol szorosan vett kosonéria nincs ugyan, de végeredményben mégis csak akörül forog minden, hogy tisztességesnek, morálisnak csak addig kell lenni, amíg látják. A háború vég dekadenciájának egy szomorú példánya ez az invenció szegény, nem is muzsikális kis féremeska, amelynek színrehozatalát a hivatásos színháznak meg lehet boesájtani, mert elvégre is üzlet. A műkedvelőknek az üzleten kívül azonban kulturmunkát is kellene végezniök és megválogatni, hogy mit adjanak a közönségnek, amelyet nekik kellene irányítaniök. És nem nekik kell magukat irányítatniök az amugy is selejtes izlésű tömegtől.

A baleseti járulékok kifizetése. Beogradból jelenti tudósítónk: A szociálpolitikai miniszter rendeletet adott ki, amelyben utasítja a központi munkásbiztosító intézetet, hogy azoknak baleseti járulékait, akik illetményeiket a felszabadítás napjáig külföldről kapták, a jövőben kifizetheti.

Uj rendőrfogalmazó. A főispán Szekulity János rendőrfogalmazó helyébe, aki a rendőrség kötelékéből eltávozott, Bandity Nedelyko csentai segédjegyzőt nevezte ki.

Elhunyt radikális képviselő. Novi Sadról jelenti tudósítónk: Tomity Jása novisadi újságíró, radikális-párti országgyűlési képviselő tegnap Novi Sadon meghalt. Tomity még a magyar rezsimben megalapította a szerb radikális pártot, melynek egyik vezére volt halála napjáig. A balkánháboru idején a „Zastava“ című novisadi lapnak a haditudósítója volt. — Aleksander király táviratban fejezte ki részvétét özvegyének.

A muzsljai harc ep logusa. Folyó év augusztusában történt, hogy Muzslján Karl János korcsmajában Popics András, Horváth János, Budai István, Bakos Albert, Horváth Ferenc, Bakos Illés, Teleki István, Teleki Péter és Teleki Pál összeverekedtek, aminek folytán a korcsma udvarában valóságos háboru fejlődött. A harc igen súlyos kimenetelű volt, Teleki Pál a sérüléseibe alig néhány perc múlva meghalt, Horváth Ferenc és Bakos Albert súlyos, a többiek pedig könnyebb sebesülést szenvedtek. A bonyolult bűnygyben szerdán délelőtt tartják meg a főtárgyalást a becskerek királyi törvényszék első emeletén lévő 55 ös számú teremben. A tárgyalás nyilvános.

* Átutalásokat és csekk kiírásokat — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — Wien, Prága, Budapest, Berlin, Temesvár, valamint a többi külföldi piacra újból eszközöl a Nagybecskereki Takarékpénztár, Veliki Beeskerek, Korona-szálló épület. Telefon: Pénztár 16. — Vezérigazgató 52.

* Táncciskola. A „Szerb Korona“-szálloda nagy tánctermét állandó táncciskolára bérbevevették és ahogy a szükséges teremrenovációk befejeződtek, iskolánkat megkezdjük. A közönség figyelmét felhívjuk az új Tango Milano és a legújabb Schymmy Genrere. Előzetes jelentkezőket a Grünberger drogéria veszföl. Rosenberg Testvérek.

* Értesitem eddigi tisztelt rendelőimet és a szabóságom iránt érdeklődőket, hogy a mai nehéz viszonyok mellett kénytelen voltam — kisebb rezszivel akarván dolgozni — az Aleksandrova-uteai üzlethelyiséget feladni és csak az ugyanazon (volt Eisenstädter-féle) házban lévő műhelyemet tartom meg. Ennek bejárata a Pupinova-utca 4-ik szám alatt van, vörös téglakerítésű ház. Mivel így kiadásaim tetemesen esőkentek, módomban lesz megbízóimat olcsóbban kiszolgálni és bizalmukat kiérdemelni. Tisztelettel Tóth József.

* Csillárokat, orvosi műszereket és minden egyebet nikkelez és galvanizál Krausz Veliki Beeskerek. Telefon 329.

* Elveszett egy aranylánc keresztel a Hajduk Veljkova-utcában, a csendőr laktanyával szemben. A becsületes megtaláló kéretik ezt kellő jutalom ellenében a „Torontál“ kiadóhivatalában átadni.

* Külföldi kifizetéseket, átutalásokat, csekk- és valutavételeket gyorsan és olcsón közvetít a Nagybecskereki Népbank R.-T. — Telefon 62

Víz alatt áll a piac.

Furcsa deputáció a szerkesztőségben.

— A „Torontól” tudósítójától. —

Beeskerek, okt. 24.

A napok óta vigasztalanul tartó nagy esőzések meghozták a vidéki városok tipikus őszi velejáróját, a sáros, csatakos utcákat. Az utcájdákra vékony nyúlós rétegben reáülepedett a fekete sár, mely a cipőtalpak alatt egyenletes arányban mind a négy világtáj felé küldi a vékony, ronda sugarait. Az uttesteken annál nagyobb a sár, hogy a közvetlen utcákról ne is beszéljünk. A külvárosi utcákban állítólag rövidesen esónakjártatokat rendeznek s ezzel igen eredményesen megoldják a már oly hosszú idő óta kísértő kövezési problémát.

De nem is erről akarunk most voltaképpen szólni, mert Beeskerek ilyen tekintetben sokkal tisztább, rendezettebb, mint a százezerlakos nagyváros, Subotica, hogy a többi bányási várost ne is említsük. A panasz tehát indokolatlan volna.

Ez alkalommal a piacról van szó. Ma reggel ugyanis furcsa deputáció járt a szerkesztőségünkben, csupa asszony, leány. Elpanaszolták, hogy ők már nem hajlandók többé a piacra menni, s hogy így meg ugy tönkreteszik az egészségüket. Elmondották, hogy a piacon felgyülemlik a víz és a sár, mely helyenkint cipőmagasságban fedti az utcakövezetet pótló salakot. A piac ugy fest, mintha végig egyetlen hatalmas tócsa volna.

Kimentünk a piacra és személyesen meggyőződünk az ott uralkodó lehetetlen állapotokról. Felhívjuk tehát a hatóság figyelmét erre a körülményre és felkérjük, hogy intézkedjenek a piacnak kellőképpen való feltöltéséről. Rakjanak újra salakot és gondoskodjanak róla, hogy a salakot erősen lehegereljék, nehogy a víz helyenkint felgyülemhessen.

Sok a vadházasság.

Furcsa randeilet érkezett a városhoz.

— A „Torontól” tudósítójától. —

Beeskerek, okt. 24.

A vadházasság derék intézménye mindig nagy népszerűségnek örvendett. A válás nehézségein — különösen az alsóbb rétegben — sokan túltették magukat aképpen, hogy hagyták a dolgot a saját rendjén folyni, nem sietteték, de nem is várták a döntést, hanem maguk összeálltak szépen pap nélkül, anyakönyvvezető nélkül. Hogy mennyi bajt, bánatot, csalódást okoz sok esetben a vadházasság, erről az olvasónak van alkalma meggyőződni az apró néhány soros bűnügyi krónikákban vagy a törvénytörési rovat híreiben, melyekben a bűneset rugója nem egyszer onnan pattan ki, hogy a vadházastársak egyike ott akarja hagyni élettársát, nyomorúság, gondok közepette.

Az utóbbi időben, különösen a legutolsó két évben, a vadházasságok iszonyu módon megnövekedtek. Statisztikák vannak a háború előtti évek vadházasságairól s a tavalyiakról, ezek a kimutatások ugyan nem lehetnek pontosak, de ezekből az adatokból is élénken kiviláglik, hogy a számarány folyton-folyvást nagyobbodik.

Az egyházi hatóságok minden-

Törökország nem jön az európai békekonferenciára.

London, okt. 23.

Az angorai nemzetgyűlés foglalkozott a keleti konferencia kérdésével és úgy határozott, hogy Törökország nem vesz részt egy Európában tartandó békeértekezleten.

London, okt. 23.

Az enteute kormányai november tizenharmadikára tervezték a keleti konferenciát.

Közbejött azonban az angol kormányválság és ezért Curzon, angol külügyminiszter a válság megoldásáig a konferencia elhalasztását kérte.

Páris, okt. 23.

A „Journal des Debats” értesítése szerint a londoni, párisi és római kormány megegyezett, hogy a keleti konferencia november tizenharmadikán Lauzaunban lesz.

A tengerszorosok kérdését elközlönítve fogják tárgyalni.

A konferenciára Franciaország, Nagybritannia, Olaszország, Japán, Románia, Jugoszlávia, Görögország, Törökország, Oroszország, Georgia, Ukrajna és Bulgária kap meghívást.

November 4-ikén ratifikálják a jugoszláv-olasz egyezményt.

— A „Torontól” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, okt. 23.

A római kormány értesítette a jugoszláv kormányt, hogy az SHS állam és Olaszország közötti konvenciót átadta a parlamentnek, mely azt november 4-én ratifikálja.

Nincsiy külügyminiszter a tegnap este tartott miniszteri bizottsági ülésen közölte a római kor-

mány táviratának tartalmát. A bizottság a jó szomszédi viszony érdekében tudomásul vette az értesítést és elhatározta, hogy erről a római szerb követ útján hivatalosan értesíti az olasz kormányt.

Politikai körökben érdeklődéssel várják a november 4-iki olasz parlamenti ülést.

képpen megkísérelték a vadházasságokat megakadályozni. A polgári hatóságok is erélyes intézkedésekkel igyekeztek a vadházasságoknak utját állni, az eredmény azonban, mint a statisztikák mutatják, nem kielégítő.

Az egyházi hatóságok közbenjárására most a belügyminiszter rendeletet adott ki a vadházasságokat illetőleg. Az utasítás az alispáni hivatal útján tegnap érkezett a városhoz, ahonnan továbbították azt, a rendőrségnek. A rendeletben a belügyminiszter utasítja a rendőrséget, hogy a vadházasságban élő egyéneket szólítsa fel a törvényes házasságra és hasson oda, hogy a vadházasságok esökkenjenek.

Modern Niobe.

Rathenau anyjának leveléről.

Az a levél, amelyet Rathenau anyja fia gyilkosának anyjához intézett, igazi emberi dokumentum. Nem volt igazuk a régieknek, amikor a legmélyebb fájdalmat Niobe megkövesült alakjában mutatták be, mert az igazi és mély fájdalom emberiessé tesz. Az a matróna, akinek a vak örület elrabolta a fiát, úgy érzi, hogy van egy másik matróna is, aki boldogtalanabb és nyugtalanabb nálánál. Megkapó szépségű gesztus, amikor ő maga háttérbe lép és a másikat tolja az előtérbe, a fájdalom és kétségbeesés előtérbe: „Kimondhatatlan fájdalomamban kezemet nyújtom Önnek, az asszonyok legszegényebikének!” Bizonyára voltak nappalai és éjjeljei, amikor könnytelen fájdalomában fellázadt volna az ellen, aki azt merte volna neki mondani, hogy nem az ő fővaskoronája, az ő ősz haját borító, a legélesebb tüskéjű. De elérkezett a belátás: Van még valaki, aki még boldogtalanabb mint én és ez az asszony, akinek méhében fogant az, aki gyermekemet megölte. Micsoda érzelmek lehettek azok, amelyek közepette Rathenau anyja a berzen-

kedő tollat papírra tette, hogy Rathenau anyjának a vigasz és megbocsátás szavait közvetítse. Ebben a levélben valóban nincs semmi érzélgőség, semmi gyöngöcsög, csak az az érzés, hogy fia emlékének még a legnehezebb áldozattal adósa: a megbocsátással. Miután Segius orosz nagyhereget Koljajev bombája darabokra tépte, a forradalmárnak börtönében nem volt egyéb kívánsága, mint hogy a meggyilkolt özvegye látogassa meg őt cellájában. És Erzsébet Feodorovna, az egykori német hercegnő eleget tett e kívánságnak és letérdelt a nedves kövezetre, miközben zokogta: „Isten parancsa, az igazságtalanságot megbocsátani és elfelejteni, én megbocsátok Önnek. Rathenau anyja a megbocsátás kötelességét nem az isteni parancsból vezeti le, hanem fia szelleméből, akit a föld legnemesebb emberének mond. — Rathenau Walter tiszta, kéréletlenül szemmel tekintett bele a mai német ifjúság lelkébe. Mindenek a pályájukból kisdorotak, megzavarodottak és megbomlottak érette való fejlődésük éveiben csak a gyűlölet evangéliumát hallották minden hangjamban. A szeretet elkerülte őket. Ezen nemzedéknek van szüksége a szó legmélyebb értelmében Goethe mondására: „Vissza az anyákhoz!”

A szerkesztésért felelős: Juhász Ferenc.

Előzetes jelentés! Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy Petrogradska (Melencei) u. 29. szám alatt levő **vendéglő helyiségem** ujonnan átalakított s táncmulatságok, társasos összejövetelek, lakodalmak rendezésére ismét a t. közönség rendelkezésére áll. Szíves pártfogást kér Krleger Mátvás, a volt Ellmar-féle vendéglő tulajdonosa.

Tengeri szárítást

jutányosan vállal — csakis nagyobb tételekben —

a Nagybecskereki tengerifeldolgozó és olajgyár Rt. (Bégamalom) Veliki Beeskereken.

Telefonszám: 203 és 226.

Sürgőnycim: Olajgyár Veliki Beeskerek. 1834

Első Torontáli Gyapjufonó- és Harisnyakötőgyár Részvénytársaság.

Hirdetmény.

Az „Első Torontáli Gyapjufonó- és Harisnyakötőgyár Rt.” részvényeseinek folyó évi szeptember hó 30-án tartott közgyűlésének a részvénytőkének 1,000,000 koronáról **4,000 000 koronára leendő felemelése** tárgyában hozott határozata folytán alulírott igazgatóság a közgyűléstől nyert megbízás alapján elhatározta, hogy egyelőre 2500 db 500 korona n. é. új részvényt bocsájt ki, melyekből 2000 darabot 800 koronás kedvezményes áron a részvényeseknek ajánl fel, míg a fennmaradó 500 db új részvény 1600 koronás kibocsátási áron szabadon jegyezhető.

A részvények f. évi november hó 4-ig a Nagybecskereki Népbank Részvénytársulatnál jegyezhető, hol a közelebbi jegyzési és fizetési felteletek is megtudhatók.

Veliki Beeskerek, 1922 okt. 18.

Az Első Torontáli Gyapjufonó- és Harisnyakötőgyár Rt. igazgatósága:

Tolveth Oszkár s. k., elnök

Egy modern világos 1829

hálószobaberendezés

egy ebédlő és egyéb háztartási cikkek a z o n n a l e l a d ó k. Cim a Torontál kiadóhivatalában.

Keresek azonnalra a belvárosban két egymásba nyíló, elegánsan **butorozott utcai szobát** lehetőleg háló és uri Hajlandó vagyok a legmagasabb bért fizetni

Cimeket kérem a „Torontál” kiadóhivatalába leadni. 1824

Férfiruhák

eladók 1832

Milicsin (Bakics) utca 19. sz. a.

Eladó 1840

egy nagy cimbalom Czuika Lajosnál Rejiceva (Attila) utca 6

Egy teljesen jókarban lévő, atig használt négyületes dupiafedelű, könnyű

Landauer-kocsi

azonnal eladó. Bővebbet Amend Ferenc kocsijáratónál V Beeskerek, Hajneova (Szentgellért) utca 62. 1838

Bognárok figyelmébe

Nagymennyiségű elsőrendű
szlavóniai
kőrisrönk,
kőristalp és kőrishasáb

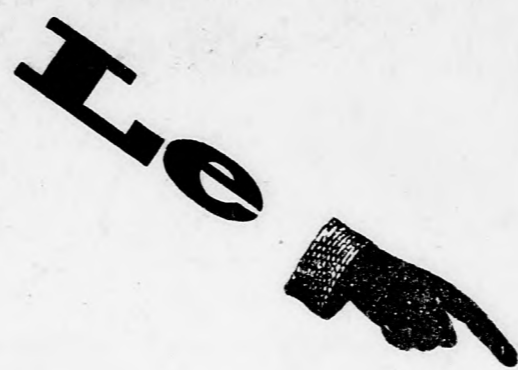
érkezett és minden mennyiségben jutányosan kapható:

**Prometno D. D.
Vel. Becskerek.**

Telefonszám: 72.
Sürgőnycim: PROMET.

Gyertyán- és vegyeshasáb tűzifa **ingyen** házhoz fuvarozva.

1822

a magas árakkal!

A „Menyasszonyhoz“

A dinár javulása folytán manufaktúr-áruinkat nagyon leszállított áron adjuk el. Használja fel ezen kedvező alkalmat és vásároljon ami tőle szükséges.

Nagy raktár manufaktúrárukban

a „Menyasszonynál“

Raktáron tartok mindennemű manufaktúrát. Nehéz és könnyű női- és férfiszöveteket. Menyasszonyi ruhákra való selymet, barchetokat, paplanokat stb. Leszállított áron és pontos kiszolgálásért, úgy mint mindig, kezeskedünk! Kiváló tisztelettel

Radovanovity Pera

manufaktúr-kereskedése a „Menyasszonyhoz“.

Mlin Vojvodina D. D. Veliki Becskerek.

Részvényjegyzési felhívás.

Alulírott alapítók a becskerek-i régi vasuti állomás mellett

1.500.000 dinár alaptőkével

1500 db 1000 dinár névértékű részvénnel

malmot építenek, amely részvényekre aláírási felhívást bocsájtanak ki.

A részvényjegyzés határideje **1922. évi november hó 7.**

A lejegyzett részvények után 40% azonnal lefizetendő és részvényenkint 20 dinár beiratási díj.

A hátramaradó 60 százalék két egyenlő részletben törlesztendő és pedig 300 dinár 1922 december 15-ig, 300 dinár pedig 1923 február 1-ig **Vlajin i Drug** cégnél Miletina-utca 6. Veliki Becskerek, 1922. évi október hó 23-án.

ALAPÍTÓK:

Stevan Vlajin
Rada Mitkov
Andrea Kulik

Jovan Mucok
Mladen Kolarov
Milán Miklya

1836